

Рудюк В. С. – аспірант кафедри філософії права Національної академії внутрішніх справ, м. Київ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9524-9727>

Світоглядний рівень бачення трансформації судочинства в Україні

Метою статті є визначення закономірностей формування світогляду суддів і вітчизняної судової системи загалом у процесі трансформації вітчизняного судочинства з позицій філософсько-теоретичних вимірів, оскільки за результатами дослідження емпіричного матеріалу деякі аспекти судової діяльності в контексті філософського обґрунтування наявності системного зв'язку між світоглядом судді та процесом формування його правового мислення лишаються недостатньо дослідженими. Для досягнення поставленої мети автор планує виконати такі завдання: вивчити аксіологічні й онтологічні аспекти формування світогляду суддів і їх вплив на процес реформування вітчизняної судової системи; визначити сучасні тенденції трансформації судової системи, урахувавши іноземний досвід, а також звичаї, традиції і ментальності населення українських земель. **Методологія.** У процесі дослідження було застосовано методологічний інструментарій, підґрунтя якого становили історичний, порівняльний, соціологічний, логічно-правовий, герменевтичний, а також інші методи науки філософії права. **Наукову новизну** публікації визначено тим, що аспекти судової діяльності в контексті філософського обґрунтування наявності системного зв'язку між світоглядом судді та процесом формування його правового мислення, зважаючи на традиції, звичаї та ментальність автохтонного українського народу, лишаються недостатньо вивченими. За результатами дослідження автор доходить висновків, які полягають у такому: 1) філософсько-правові засади формування світогляду сучасного українського судді та вітчизняного судочинства загалом мають ґрунтуватися на визнанні та реалізації принципу верховенства права шляхом поєднання позитивістського підходу до оцінювання обставин, які є предметом судового розгляду, з аксіологічним розумінням примату загальноновизнаних людських цінностей (справедливість, свобода, честь і гідність особистості, рівність у правах та перед законом тощо), а також онтологічними вимірами, тобто з огляду на вплив прийнятого рішення на соціальні, культурні, морально-етичні й інші чинники життєдіяльності соціуму; 2) світогляд сучасного вітчизняного служителя Феміди – це розумний баланс нормативного регулювання розв'язання суспільних проблем і принципів антропоцентризму, згідно з яким, з огляду на звичаї, традиції та ментальність населення українських земель, людина є самодостатнім індивідом, цінність свободи та автономії якого є пріоритетною.

Ключові слова: антропоцентризм; загальнолюдські цінності; позитивізм; світогляд; судочинство; суддя.

Вступ

У демократичному суспільстві засадничою характеристикою правового світогляду є судова справедливість для кожного громадянина, яка великою мірою залежить від моральних цінностей, якими керуються судді. Тому аксіологічні й онтологічні аспекти формування світогляду суддів набувають вагомого значення у процесі реформування вітчизняної судової системи.

Окреслені аспекти визначення основних напрямів трансформаційних процесів вітчизняного судочинства досліджували відомі вітчизняні правознавці. Зокрема, слід відзначити роботи: Б. Антоненка, Р. Арцішевського, Б. Бабя, С. Батрина, Т. Бачинського, Л. Гуменюка, Л. Дем'яненка, М. Дмитровської, В. Капітона, Є. Краснова, Л. Кривеги, В. Корецького, В. Коробки, В. Косенка, М. Костицького, Н. Кушакової-Костицької, Л. Лазебного, І. Латишевського, М. Мельника, В. Овчиннікова, М. Оніщука, П. Рабіновича, Б. Рибаківа, М. Сегала, О. Скакун, В. Тація, В. Тертишника, О. Філатова, О. Цимбрівської, М. Шварца, О. Щербанюк, Л. Юзькова, О. Ярмиша та ін. Серед іноземних публікацій на цю тему слід відзначити статті Р. Л. Бергера (Berger, 1976), Е. Дж. Кінтрона (Cintron, 2012), Б. Маршала (Marshall, 1966),

Е. М. Реньє (Rennie, 2006), Д. Р. Сонгера (Songer, 2009), Ф. Стефенсона (Stefon, 1972), Дж. Фінна (Finn, 1071), Ст. Фрідмана (Fridman, 2016).

Результати вивчення цих наукових праць підтверджують те, що, попри різні підходи до розуміння ключових питань, пов'язаних з реформуванням системи правосуддя в Україні, у наукових колах існує консенсус стосовно визнання залежності її майбутнього від якості базових принципів, що буде закладено у світогляд кожного судді та судової влади загалом. Водночас деякі аспекти судової діяльності у контексті філософського обґрунтування наявності системного зв'язку між світоглядом судді та процесом формування його правового мислення, урахувавши традиції, звичаї та ментальність автохтонного українського народу, лишаються малодослідженими.

Теоретичну базу дослідження становлять праці видатних філософів, названих і багатьох інших фахівців у галузі права, аналітичні розвідки щодо історії, теорії та практики вітчизняного судочинства.

Мета і завдання дослідження

Метою дослідження є визначення закономірностей формування світогляду суддів і вітчизняної судової системи загалом у процесі трансформації

вітчизняного судочинства, з точки зору філософсько-теоретичних вимірів.

Для досягнення поставленої мети слід виконати такі завдання:

– вивчити аксіологічні й онтологічні аспекти формування світогляду суддів та їх вплив на процес реформування вітчизняної судової системи;

– визначити сучасні тенденції трансформації судової системи, ураховуючи закордонний досвід, а також звичаї, традиції та ментальність населення українських земель.

У процесі дослідження було застосовано методологічний інструментарій, підґрунтя якого становили історичний, порівняльний, соціологічний, логічно-правовий, герменевтичний, а також інші методи науки філософії права.

Виклад основного матеріалу

Визначення напрямів трансформації національної судової системи як невід'ємної складової загальної правозастосовної системи залежить від домінуючого в суспільстві світоглядного ідеологічного підходу (до розуміння загальнолюдських цінностей (аксіологічний вимір), а також економічних, соціальних, політичних та інших чинників (онтологічний вимір). Формування правового світогляду також залежить від рівня особистої та суспільної правової культури, правової свідомості кожного представника правозастосовних органів та інститутів громадянського суспільства.

Роздумуючи над сутністю світогляду як філософської категорії та соціального феномену, І. Кант у своїй книзі «Критика чистого розуму», зокрема, зауважив, що слово «світ» у трансцендентальному сенсі означає абсолютну тотальність сукупності наявних речей (Kant, 2000, р. 259). Світ, на думку видатного філософа, оскільки він має бути відповідним усім моральним законам (яким він може бути відповідно до свободи розумних істот і яким він повинен бути за необхідними законами моральності), слід називати моральним світом (Kant, 2000, р. 458).

Наявність безпосереднього зв'язку між світоглядом і мораллю, визнавав також Г. Гегель, який зазначав, що світогляд в уявленні про моральне самоусвідомлення складається з двох аспектів – чистий обов'язок і реальність, які утверджені в одній єдності, а отже, «і те, і те утвердження слід розуміти не як щось сутне в собі та для себе, а як моменти, що існують та, в уявленні, властивому абсолютній сутності, не суперечить моральності» (Hegel, 2004, р. 418-419). З огляду на це Г. Гегель доходить висновку, що моральний світ, розірваний на цьогобічність і потойбічність, і моральний світогляд – це «форми духу, їхні рух і повернення у просте для-себе-сутне «Я» розвиватимуться, і з них як їхня мета і

результат постане реальне самоусвідомлення абсолютного духу» (Hegel, 2004, р. 304).

Натомість серед сучасних фахівців у галузі філософії права питання, пов'язані з науковим підходом до визначення сутності та змісту поняття «світогляд», лишаються дискусійними.

У колективній монографії за редакцією професора В. Капітона зазначено, що термін «світогляд», який увів у загальноновживаний лексикон І. Кант, не слід розуміти буквально, як систему поглядів на світ – це споглядальне, просвітницьке тлумачення. А світогляд – «це система принципів і знань, ідеалів і цінностей, надій і вірувань, поглядів на зміст і мету життя, що визначає діяльність індивіда чи соціального суб'єкта й органічно включається в його вчинки та форму мислення» (Капітон, 2008, р. 6). Згідно з компонентною структурою світогляду, до його складу належать:

– знання, уявлення, переконання (інформаційно-теоретична складова);

– норми, оцінки, цінності, ідеали (ціннісна складова);

– почуття, емоції, переживання (почуттєво-афективна складова);

– воля, вчинки, програма поведінки (праксеологічна складова) (Kostytskiy, 2014, р. 10).

У Філософському енциклопедичному словнику за редакцією С. Аверинцева світогляд визначено як «систему уявлень про світ і місце в ньому людини, про відносини людини в ньому, про ставлення людини до дійсності, що оточує її, і до самої себе, а також зумовлені цими уявленнями основні життєві позиції та установки людей, їхні переконання, ідеали, принципи пізнання й діяльності, ціннісні орієнтації» (Averintsev, 1989, р. 366).

Орієнтація світогляду на повагу до загальнолюдських цінностей більш детально відображає його сутність у сучасному розумінні, оскільки цінності є дуже важливою компонентою світогляду та ключовим фактором, що визначає принципи трансформації вітчизняної судової системи.

У цьому контексті слід зазначити, що судові рішення приймають на підставі аналізу фактів, сукупність яких становить основу внутрішнього переконання судді, тобто переконання, яке формується під впливом як позитивістського розуміння права, так і його світогляду як такого, що з'єднують ідеологічне розуміння цінностей з діями, які втілюють цю ідеологію у практичну діяльність.

Одним із таких факторів є справедливість, не випадково поняття юстиція (*iustitia*) перекладено з латини як «справедливість». Як зазначено в цьому аспекті в Рішенні Конституційного Суду України від 2 листопада 2004 року № 15-рп/2004: «у сфері реалізації права справедливості виявляється, зокрема, у рівності всіх перед законом, ... справедливе застосування норм

права – є передусім недискримінаційний підхід, неупередженість» ("Rishennia KSU", 2004).

В умовах реформування (трансформації) вітчизняної судової системи осмислення основних засад формування світогляду суддів набуває вагомого значення, оскільки дослідження філософсько-правових рефлексій правового мислення суддів сприятиме розвитку аксіологічних вимірів судочинства, які полягають у втіленні у правове життя ідеалів законності, справедливості та верховенства права. Не менш важливим для визначення напрямів судової реформи в контексті формування світогляду суддів і судочинства загалом є також дослідження впливу на діяльність судової системи онтологічних вимірів, тобто соціально-економічних, політичних, культурно-моральних та інших чинників, які визначають буття суспільства.

Слушно зауважує вітчизняний фахівець у галузі державного управління О. Акімов, що у явищах, пов'язаних з євроінтеграційними процесами, які відбуваються в особистісно-психологічних структурах судді, важливого значення набувають розширення світогляду, корегування та подолання стереотипів, трансформація цінностей, розвиток й удосконалення поведінкової компетенції (Акімов, 2014, р. 57).

Ще одним важливим питанням, пов'язаним з трансформаційними процесами вітчизняного судочинства, є формування суддівського корпусу на засадах відкритого, конкурентного доступу до професії судді та суддівської посади, усунення суб'єктивних, насамперед політичних, впливів на цей процес. Цьому сприятиме вільний доступ до суддівського досьє (досьє кандидата на посаду судді, яке, згідно з ч. 7 ст. 85 Закону України «Про судоустрій та статус суддів», є відкритим для загального доступу на офіційному веб-сайті Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та яке, відповідно до ч. 4 цієї ж статті Закону, має містити вичерпні дані, інформацію щодо відповідності судді критерію добросовісності, зокрема, відповідність витрат і майна судді та членів його сім'ї задекларованим доходам, а саме копії відповідних декларацій, поданих суддею, згідно з цим Законом і законодавством у сфері запобігання корупції) ("Zakon Ukrainy", 2016).

Відкрита для громадськості інформація про суддю, зокрема, його декларації, сприятиме встановленню його відповідності вимогам добросовісності та моральної стійкості, а також етичним стандартам, встановленим Кодексом суддівської етики ("Kodeks suddivskoi etyky", 2013).

У цьому контексті слід підтримати думку американського філософа К. Бурке (Університет м. Чикаго, США), який вважав, що недостатня поінформованість громадян про діяльність судової гілки влади належить до тенденцій, що

мають згубний вплив на імідж суду, (Holosnichenko, & Solomon, 2010, р. 205-206).

Нині актуальним є подолання рудимента радянського судочинства, одним із кроком до цього є започаткування реальної судової реформи, успіх якої залежать від якісної зміни світогляду як професійної юридичної спільноти, так і суспільства загалом. Тобто, формування високо професійного ядра фахівців у галузі права з якісно новим рівнем правового світогляду, чия діяльність має забезпечити не лише розроблення правових норм, в основу яких покладено загальновизнані міжнародні стандарти, а й дотримання в процесі правозастосування.

Зокрема, професор С. Максимов зазначає, що ідея права відіграє роль логічно-первинного елемента, істинної основи права, а антологічно-первинним є право в конкретній ситуації, яка може забезпечити справедливість завдяки відношенню взаємного «припускання», що формується на підставі двох моментів права: моменту свободи (ідеї права) і моменту рівноваги порядку (правовідносин) (Maksimov, 2002, р. 187).

Наукова новизна

Наукову новизну статті визначено тим, що ефективність судової діяльності у філософсько-правовому контексті слід пов'язувати й аналізувати з позицій системного зв'язку між правосвідомістю судді, його власним світоглядом і процесом прийняття ним рішень, урахувавши місцеві традиції, звичаї, ментальність автохтонного населення, оскільки це питання лишається малодослідженими.

Висновки

1. Філософсько-правові засади формування світогляду сучасного українського судді та вітчизняного судочинства загалом мають ґрунтуватися на визнанні та реалізації принципу верховенства права під час поєднання позитивістського підходу щодо оцінювання обставин, які є предметом судового розгляду, з аксіологічним розумінням примату загальновизнаних людських цінностей (справедливість, свобода, честь і гідність особистості, рівність у правах та перед законом тощо), а також онтологічними вимірами, тобто, урахувавши вплив прийнятого рішення на соціальні, культурні, морально-етичні й інші чинники життєдіяльності соціуму.

2. Світогляд сучасного вітчизняного служителя Феміди – це розумний баланс нормативного регулювання розв'язання суспільних проблем і принципів антропоцентризму, згідно з яким, зважаючи на звичаї, традиції та ментальність населення українських земель, людина є самодостатнім індивідом, цінність свободи й автономії якого є пріоритетною.

REFERENCES

- Akimov, O.O. (2014). *Profesiina diialnist derzhavnykh sluzhbovtiv v umovakh yevrointehratsii Ukrainy: pytannia formuvannia psykholohichnoi hotovnosti [Professional activity of civil servants in the conditions of European integration of Ukraine: the issue of psychological readiness formation]*. Kyiv: Tsentr uchb. lit. [in Ukrainian].
- Averintsev, S.S., Arab-Ogly, E.A., & Ilichev, L.F. (et al.). (1989). *Filosofskiy entsiklopedicheskiy slovar [Philosophical Encyclopedic Dictionary]* (2nd ed.). Moscow: Sov. Entsiklopediia [in Russian].
- Berger, P.L. (1976). The Supreme Court Celebrates the Bicentennial. *Published online by Cambridge University Press*, 19(9), 27-28. doi: <https://doi.org/10.1017/S0084255900034604>.
- Cintron, E.J. (2012). Transformation: the Progression of Immigration Petitions for Transgender Spouses. *Student Note for the Special Issue*. doi: <https://doi.org/10.1111/j.1744-1617.2012.01485>.
- Finn, J. (Eds.). (1971). An Overview of worldview. *Published online by Cambridge University Press*, 14(1), 3-4. doi: <https://doi.org/10.1017/S0084255900011955>.
- Fridman, S. (2016). Enabling agency: the Constitutional Court and social policy. *Transformation: Critical Perspectives on Southern Africa Transformation*. View Citation Additional Information, 91, 19-39. doi: <https://doi.org/10.1353/trn.2016.0016>.
- Hegel, G.V.F. (2004). *Fenomenolohiia dukhu [The phenomenology of the spirit]*. (P. Tarashchuk, Trans). Kyiv: Osnovy [in Ukrainian].
- Holosnichenko, I.P., & Solomon, P.H. (Ed.). (2010). *Suchasne upravlinnia v sudi [Modern Court Management]*. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
- Kant, I. (2000). *Krytyka chystoho rozumu [Critique of Pure Reason]*. (I. Burkovskiy, Trans). Kyiv: Yunivers [in Ukrainian].
- Kapiton, V.P. (Eds.). (2008). *Svitohliad i svit liudyny [World outlook and world of man]*. Dnipropetrovsk: DDFA. [in Ukrainian].
- Kodeks suddivskoi etyky (Zatverdzheno XI chervovym zizdom suddiv Ukrainy 22.02.2013) [Code of Judicial Ethics (Approved by the XI Regular Congress of Judges of Ukraine on February 22, 2013)]. *Visnyk Verkhovnoho sudu Ukrainy, Bulletin of the Supreme Court of Ukraine*, 3, 27 [in Ukrainian].
- Kostytskiy, M.V. (2014). Lohika yak metodolohiia naukovoho piznannia (zokrema v pravoznavstvi) [Logic as a methodology of scientific knowledge (especially in jurisprudence)]. *Filosofski ta metodolohichni problemy prava, Philosophical and methodological problems of law*, 1, 3-13 [in Ukrainian].
- Maksimov, S.I. (2002). *Pravovaia realnost: opyt filosofskogo osmysleniia [Legal reality: the experience of philosophical reflection]*. Kharkov: Pravo [in Russian].
- Marshall, C.B. (1966). Justice and the International Court. *Published online by Cambridge University Press*, 9(10), 7-11. doi: <https://doi.org/10.1017/S0084255900008597>.
- Rennie, E.M. (2006). The International Criminal Court: A court without a state? *A transformation from state-centered governance to non-state-centered governance?* University of Northern British Columbia Institutional Repository. doi: <https://doi.org/10.24124/2006/bpgub401>.
- Rishennia KSU "Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy u spravi za konstytutsiinym podanniam Verkhovnoho Sudu Ukrainy shchodo vidpovidnosti Konstytutsii Ukrainy (konstytutsiinosti) polozhen statti 69 Kryminalnoho kodeksu Ukrainy (sprava pro pryznachennia sudom bilsh miakoho pokarannia)": vid 2 lystop. 2004 r. No. 15-rp/2004 [Decision of the Constitutional Court "Judgment of the Constitutional Court of Ukraine in the case on the constitutional submission of the Supreme Court of Ukraine regarding the conformity of the Constitution of Ukraine (constitutionality) with the provisions of Article 69 of the Criminal Code of Ukraine (case of a more mild punishment)" from November 2, 2004, No. 15-rp/2004]. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy, Official Bulletin of Ukraine*, 45, 41, 2975 [in Ukrainian].
- Stefon, F. (1972). Pannenberg's Worldview-a reply. *Published online by Cambridge University Press*, 15(12), 56. doi: <https://doi.org/10.1017/S0084255900019203>.
- Songer, D.R. (2009). Acknowledgments. *The Transformation of the Supreme Court of Canada: An Empirical Examination (XIII-XIV)*. Toronto: University of Toronto Press. doi: <https://doi.org/10.3138/9781442689473-002>.
- Zakon Ukrainy "Pro sudoustrii ta status suddiv": vid 2 cherv. 2016 r. No. 1402-VIII [Law of Ukraine "On the Judiciary and Status of Judges" from June 2, 2016, . No. 1402-VIII]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 31, 545 [in Ukrainian].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Акімов О. О. Професійна діяльність державних службовців в умовах євроінтеграції України: питання формування психологічної готовності : монографія. Київ : Центр учб. літ., 2014. 176 с.
- Философский энциклопедический словарь / редкол.: С. С. Аверинцев, Э. А. Араб-Оглы, Л. Ф. Ильичев и др. 2-е изд. М. : Сов. Энциклопедия, 1989. 815 с.
- Berger P. L. The Supreme Court Celebrates the Bicentennial. *Published online by Cambridge University Press*. 1976. Vol. 19. Issue 9. P. 27–28. doi: <https://doi.org/10.1017/S0084255900034604>.
- Cintron E. J. Transformation: the Progression of Immigration Petitions for Transgender Spouses. *Student Note for the Special Issue*: 26 October 2012. doi: <https://doi.org/10.1111/j.1744-1617.2012.01485>.
- An Overview of worldview / editor J. Finn. *Published online by Cambridge University Press*. 1971. Vol. 14. Issue 1. P. 3–4. doi: <https://doi.org/10.1017/S0084255900011955>.

- Fridman S. Enabling agency: the Constitutional Court and social policy. Transformation: *Critical Perspectives on Southern Africa Transformation*. View Citation Additional Information. 2016. Vol. 91. P. 19–39. doi: <https://doi.org/10.1353/trn.2016.0016>.
- Геґель Г. В. Ф. Феноменологія духу / пер. з нім. П. Таращук. Київ : Основи, 2004. 548 с
- Сучасне управління в суді : навч.-практ. посіб. / відп. ред. І. П. Голосніченко, П. Г. Соломон. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 528 с.
- Кант. І. Критика чистого розуму / пер. з нім. І. Бурковського. Київ : Юніверс, 2000. 504 с.
- Світогляд і світ людини : колективна монографія / за заг. ред. В. П. Капітона. Дніпропетровськ : ДДФА, 2008. 240 с.
- Кодекс суддівської етики (Затверджено XI черговим з'їздом суддів України 22 лют. 2013 р.). *Вісник Верховного суду України*. 2013. № 3. Стор. 27.
- Костицький М. В. Логіка як методологія наукового пізнання (зокрема в правознавстві). *Філософські та методологічні проблеми права*. 2014. № 1. С. 3–13.
- Максимов С. И. Правовая реальность: опыт философского осмысления : монография. Харьков : Право, 2002. 327 с.
- Marshall C. B. Justice and the International Court. *Published online by Cambridge University Press*. 1966. Vol. 9. Issue 10. P. 7–11. doi: <https://doi.org/10.1017/S0084255900008597>.
- Rennie E. M. The International Criminal Court: A court without a state? *A transformation from state-centered governance to non-state-centered governance?* University of Northern British Columbia Institutional Repository. 2006. doi: <https://doi.org/10.24124/2006/bpgub401>.
- Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м'якого покарання) : рішення КСУ від 2 листоп. 2004 с. № 15-рп/2004. *Офіційний вісник України*. 2004. № 45. Стор. 41. Ст. 2975.
- Stefon F. Pannenberg's Worldview-a reply. *Published online by Cambridge University Press*. 1972. Vol. 15. Issue 12. P. 56. doi: <https://doi.org/10.1017/S0084255900019203>.
- Songer D. R. Acknowledgments. *The Transformation of the Supreme Court of Canada: An Empirical Examination (XIII–XIV)*. Toronto : University of Toronto Press, 2009. doi: <https://doi.org/10.3138/9781442689473-002>.
- Про судоустрій та статус суддів : Закон України від 2 черв. 2016 р. № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.

Стаття надійшла до редколегії 30.01.2019

Rudiuk V. – Postgraduate Student of the Department of Philosophy of Law of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9524-9727>

Worldview Level Visions of Transformation of Judicial Proceedings in Ukraine

*The purpose of the study is to determine the patterns of formation of the outlook of judges and the domestic judicial system as a whole in the process of transformation of domestic justice, from the point of view of philosophical-theoretical dimensions, because, as the results of the study of empirical material show, certain aspects of judicial activity in the context of the philosophical substantiation of between the outlook of the judge and the process of forming his legal thinking, remains poorly understood. To achieve this goal the author plans to solve the following problems: to study the axiological and ontological aspects of the formation of judges' outlook and their influence on the process of reforming the domestic judicial system; identify current trends in the transformation of the judicial system, taking into account foreign experience, as well as customs, traditions and mentality of the population of Ukrainian lands. **Methodology.** During the research methodological tools were used, the basis of which was historical, comparative, sociological, logical-legal, hermeneutic, as well as other methods of science of philosophy of law. The **scientific novelty** of the study is determined by the fact that certain aspects of judicial activity in the context of the philosophical substantiation of the obviousness of the systemic relationship between the judge's worldview and the process of shaping his legal thinking, taking into account the traditions, customs and mentality of the autochthonous Ukrainian people, in our opinion, are still poorly studied. According to the research, the author draws some **conclusions**, which are as follows: 1. The philosophical and legal foundations of the formation of the outlook of the modern Ukrainian judge and the domestic judiciary as a whole should be based on the recognition and implementation of the principle of the rule of law when combining the positivist approach to the assessment of the circumstances of the trial, with the axiological understanding of the freedoms of primacy, honours and dignity of the individual, equality in rights and before the law, etc.), as well as ontological dimensions, that is, taking into account the impact of the decision on the social, cultural, moral and ethical and other factors of life of society. 2. The worldview of the modern domestic servant of Themis is a reasonable balance of normative regulation of solving social problems and principles of anthropocentrism, according to which, based on the customs, traditions and mentality of the population of Ukrainian lands, man is a self-sufficient individual, whose value is freedom and autonomy.*

Keywords: anthropocentrism; universal values; positivism; outlook; judiciary; judge.